

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»
(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)**

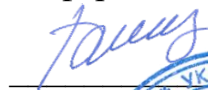
УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

В'ячеслав КОЛОМІЄЦЬ

30 червня 2025 року

СЦЕНІЧНА НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

**освітнього компонента підготовки бакалавра
III курс**

галузі знань 02 "КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО"

спеціальності 024 "ХОРЕОГРАФІЯ"

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 7 від 30.06.2025 р.)

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні Навчально-методичної ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 3 від 27.06.2025 р.)

Укладач:

Бобровник Ю. В., старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, завідувач відділення народної хореографії Фахового коледжу КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладач:

Нестеров О. М., заслужений артист України, директор Фахового коледжу КМАТ імені Сержа Лифаря, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, викладач-методист.

Сценічна навчальна практика. Робоча програма освітнього компонента підготовки бакалавра. / укладач: Бобровник Ю. В. – К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – 34 с.

ЗМІСТ

1.	Опис освітнього компонента	4
2.	Мета та завдання освітнього компонента	5
3.	Програма освітнього компонента	9
4.	Структура освітнього компонента	24
5.	Теми практичних занять	24
6.	Теми для самостійного опрацювання	25
7.	Теми індивідуальних занять	25
8.	Організація проведення практики	26
9.	Методи та форми навчання	26
10.	Методи та форми контролю	28
11.	Оцінювання результатів навчання	29
12.	Методичне забезпечення	31
13.	Рекомендована література	32

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість кредитів 1-4 курси – 10 3-й курс – 2 кредити	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 024 Хореографія	Цикл практичної підготовки
		Денна форма навчання
Загальна кількість годин – 300 3-й рік навчання – 60	Перший (бакалаврський) рівень	Рік підготовки
		III-й
		Семестр
		V-VI-й
		Практичні
		32
		Самостійна робота
		24
		Індивідуальні заняття
		4
		Вид контролю: проміжний контроль в кінці VI семестру

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 60% / 40%.

2. Мета та завдання освітнього компонента.

Освітній компонент **«Сценічна навчальна практика»** направлений на підготовку здобувачів вищої освіти до професійної сценічної діяльності в хореографічному мистецтві.

Метою сценічної навчальної практики є узагальнення і систематизація отриманих студентами практичних навичок та теоретичних знань, набуття вмінь та застосовувати їх на практиці; формування у здобувачів вищої освіти поглибленого володіння школою класичного, народно-сценічного, сучасного танцю; підготувати досвідченого всебічно розвинутого професійного виконавця в процесі опрацювання кращих зразків класичної, народно-сценічної та сучасної хореографії; розвиток творчих здібностей здобувачів освіти; вдосконалення виконавських умінь і навичок, сформованих у процесі вивчення інших фахових дисциплін.

Завдання сценічної навчальної практики – узагальнити та систематизувати теоретичні знання і практичні навички, набуті здобувачами вищої освіти під час вивчення фахових хореографічних дисциплін, шляхом їх безпосереднього застосування у сценічній діяльності; поглибити володіння школою класичного, народно-сценічного та сучасного танцю, удосконалюючи технічну майстерність, координацію, музикальність, виразність і сценічну культуру виконавця; сприяти формуванню професійних виконавських умінь у процесі опрацювання та сценічного втілення кращих зразків класичної, народно-сценічної та сучасної хореографії; розвивати творчі здібності здобувачів освіти, їхню художню уяву, здатність до образного мислення, імпровізації та інтерпретації хореографічного матеріалу; удосконалити навички сценічної взаємодії з партнерами, ансамблевого виконання та адаптації до різних умов сценічного простору; сприяти розвитку здатності до самоаналізу, рефлексії та оцінювання власної виконавської діяльності з метою підвищення рівня професійної підготовки; закріпити виконавські уміння і навички, сформовані у процесі вивчення інших фахових дисциплін, та забезпечити їх інтеграцію у цілісну професійну діяльність майбутнього хореографа.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі ВО повинні:

знати:

- теоретико-методологічні засади провідних хореографічних шкіл: опанування фундаментальних канонів класичної, народно-сценічної та сучасної хореографії;

- виконавську інтерпретацію хореографічної спадщини: опанування змісту та техніко-стилістичних особливостей еталонних зразків класичного, народно-сценічного та сучасного танцю;
- принципи сценічної культури: правила поведінки на сцені, взаємодії з партнерами та ансамблем;
- сценічний простір: особливості адаптації хореографічного тексту до різних умов сцени;
- методи самоаналізу: основи рефлексії та критерії оцінювання власної виконавської діяльності.

вміти:

- володіти високим рівнем виконавської техніки: здатність органічно поєднувати віртуозність рухів, чітку координацію та тонке відчуття музичного матеріалу;
- художня реалізація хореографічного образу: трансформація авторського задуму у виразну сценічну дію за допомогою засобів образної асоціативності;
- імпровізаційно-інтерпретаційна мобільність: вміння творчо переосмислювати танцювальні структури та вільно володіти засобами хореографічної виразності в режимі реального часу;
- професійна сценічна комунікація: здатність до цілісного ансамблевого виконання, технічної взаємодоповнюваності та художньої єдності з партнерами;
- синтез міждисциплінарних знань у виконавській практиці: здатність до комплексної інтеграції теоретичних напрацювань та практичних навичок з усіх фахових дисциплін у цілісну структуру професійної діяльності;
- здатність до професійного самоаналізу та моніторингу власної виконавської діяльності: об'єктивне оцінювання технічних недоліків та розробка стратегії індивідуального професійного вдосконалення.

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних **спеціальних (фахових) компетентностей:**

- СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).
- СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

- СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.
- СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.
- СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проєкту.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання:**

- ПР09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПР12. Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.
- ПР13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.
- ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.
- ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Здобувачі проходять практику на внутрішніх або зовнішніх базах, відібраних згідно з критеріями освітньої програми. Базами практики є заклади культури та мистецтв з якими Коледж хореографічного мистецтва «Київська муніципальна академія танцю імені Сержа Лифаря» офіційно уклав відповідні угоди, і які можуть забезпечити необхідні умови для виконання програми практики.

Узгодження змісту ОК з програмними результатами навчання та спеціальними компетентностями

Тема	СК	ПР	Відповідність тематики
Тема 17. Формування чинників творчої діяльності виконавця	СК07, СК08, СК14	ПР12, ПР19	Формування творчої активності виконавця, здатності до самостійного художнього мислення, поєднання технічної підготовки з інтерпретаційною свободою.

Тема	СК	ПР	Відповідність тематики
Тема 18. Хореографічна спадщина вітчизняного, світового значення та хореографічні здобутки КМАТ імені Сержа Лифаря	СК04, СК08	ПР09, ПР13	Ознайомлення з провідними зразками світової та української хореографічної спадщини, усвідомлення тяглості традицій і ролі Академії у збереженні та розвитку хореографічного мистецтва. Аналіз жанрової специфіки
Тема 19. «Чисті» і синтетичні жанри концертних номерів	СК08, СК15	ПР13, ПР19	хореографічних творів, поєднання танцю з іншими видами мистецтва, формування навичок виконання синтетичних сценічних форм.
Тема 20. Робота над розкриттям образу, техніки виконання та показ хореографічного твору	СК07, СК14, СК15	ПР19, ПР20	Комплексна робота над технічною досконалістю та художньою виразністю, підготовка завершеного сценічного показу хореографічного твору.
Тема 21. Адаптація м'язів до підвищеного фізичного навантаження	СК14	ПР19, ПР20	Формування витривалості, силовії підготовки та здатності організму адаптуватися до зростаючих фізичних навантажень у процесі професійної виконавської діяльності.
Тема 22. Віртуозна техніка чоловічого та жіночого танцю	СК14, СК15	ПР19, ПР20	Удосконалення складних технічних елементів чоловічого та жіночого танцю, розвиток швидкості, координації та сценічної впевненості.
Тема 23. Вдосконалення технічної майстерності та культури виконання	СК04, СК14	ПР09, ПР19	Поглиблення технічної культури виконання, точності та чистоти хореографічної лексики, усвідомлене використання професійної термінології.
Тема 24. Сценічний виступ на творчому показі	СК15, СК07	ПР20	Підсумкова демонстрація сформованих виконавських умінь у форматі сценічного виступу, готовність до публічного показу та професійної концертної діяльності.

Пояснення: Зміст сценічної навчальної практики цього курсу спрямований на поглиблення виконавської майстерності здобувачів освіти, розвиток їхньої жанрово-стильової обізнаності та готовності до складних форм концертно-сценічної діяльності. Компетентності СК04, СК07, СК08 забезпечують опанування професійної хореографічної термінології, розвиток творчого мислення та здатності інтерпретувати хореографічну спадщину вітчизняного й світового значення. СК14 і СК15 реалізуються через системну роботу над технічною досконалістю, віртуозністю виконання та адаптацією до підвищених фізичних навантажень.

Програмні результати навчання ПР09, ПР12, ПР13, ПР19, ПР20 відображають послідовний перехід від осмислення жанрової специфіки й культурної спадщини до практичної реалізації хореографічних творів у сценічному просторі. У сукупності це забезпечує формування професійної готовності

здобувачів освіти до публічних виступів, конкурсної діяльності та подальшого розвитку в галузі хореографічного мистецтва.

3. Програма освітнього компонента.

Розділ 5. ЖАНРОВІ РІЗНОВИДИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО РЕПЕРТУАРУ

Тема 17. Формування чинників творчої діяльності виконавця.

Формування чинників творчої діяльності хореографа-виконавця – це цілеспрямований процес перетворення технічних навичок у художні образи. В освітньому компоненті «Сценічна навчальна практика» цей процес структурується через конкретну мету та систему завдань.

Ключові чинники, що трансформують виконавця: ***технічна досконалість*** (адаптація техніки – пристосування академічних чи народних рухів до умов конкретної сцени (розмір майданчика, покриття, світло)), ***координаційна складність*** (кінестетика та сценічний тонус – досягнення повної свободи володіння тілом для реалізації найскладніших балетмейстерських задумів), ***музикальність*** (не просто рахувати ритм, а відчувати дихання музичної фрази), ***образне мислення*** (створення образу та осмислення тексту – пошук індивідуальної манери виконання, що відповідає характеру персонажа або стилю постановки з глибоким аналізом драматургії танцю), ***імпровізаційність*** (здатність до самовираження в реальному часі), ***рефлексія*** (аналіз власного виконання, що веде до постійного самовдосконалення), ***відчуття ансамблю*** (синхронність рухів, дихання, енергетики) та ***партнерська довіра*** (творчість базується на фізичній безпеці та чутливості до рухів іншого).

Виконавець, який володіє цими навичками, здатний не лише виконувати вказівки балетмейстера, а й ставати повноцінним творцем сценічного образу.

Практичне заняття:

Мета: виховання цілісної творчої особистості артиста, який володіє високим рівнем виконавської майстерності, здатний до самостійної інтерпретації хореографічного тексту та публічного втілення художнього образу на сцені.

Завдання:

1. Засвоїти технічні завдання (адаптація техніки, координаційна складність).

2. Оволодіння художньо-естетичними завданнями (музикальність, створення образу, імпровізаційність, рефлексія).
3. Закріпити психолого-педагогічні завдання (стресостійкість, відчуття ансамблю, партнерська довіра).

Самостійна робота:

1. Індивідуальна репетиційна практика (відпрацювання складних технічних елементів, робота перед дзеркалом).
2. Теоретичний пошук та аналіз (вивчення епохи, стилю та літературної основи постановки; перегляд та порівняльний аналіз виступів видатних майстрів сцени).
3. Імпровізаційний тренінг (самостійний пошук пластичних рішень на задану музику або емоційний стан).

Рекомендована література:

1. Васірук С.О. Класичний танець: навчально-методичний посібник/ С.О. Васірук.- Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. - 260с.
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3801>
2. Дуетно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. / Состав. В.В. Пуйова, В. М. Пуйов. – Рівне: РДІК, 1994. – 46 с. <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/Duetno-stsenichnyy-tanets-METODYCH.-roekomendatsii.pdf>
3. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. 226 с. PDF
4. Нестеров О.М., Башкірова В.В., Федь В.В., Формування професійних компетентностей хореографа через інтеграцію класичного та народно-сценічного танцю/ «Педагогічна Академія: наукові записки» № 24 (2025)/ <https://doi.org/10.5281/zenodo.17737528>
5. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF
6. Похиленко В. Танець між небом і землею / В. Похиленко. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. — 351 с.
7. Федь В.В., Башкірова В.В., Нестеров О.М. Міждисциплінарний підхід до вивчення класичного та народно-сценічного танцю у сучасному мистецькому просторі./ «Актуальні питання гуманітарних наук». -

друкується https://drive.google.com/file/d/1k_-Wlx_CUtZQh-blHvavyHD5kFlU9H_F/view?usp=sharing

Тема 18. Хореографічна спадщина вітчизняного, світового значення та хореографічні здобутки КМАТ імені Сержа Лифаря.

Вивчення хореографічної спадщини та сучасних здобутків КМАТ імені Сержа Лифаря є органічною частиною сценічної навчальної практики. Це дозволяє здобувачам освіти не просто засвоювати хореографічний текст, а ставати частиною світового та національного культурного контексту.

Вивчення фрагментів з класичних балетів та кращих зразків народно-сценічної хореографії. Осмислення стилістики видатних хореографів як основи для власної творчості. Вивчення хореографічних здобутків викладачів та КМАТ, участь у нових постановках Академії.

Практичне заняття:

Мета: опанування здобувачами класичних та сучасних зразків хореографічного мистецтва для формування професійного світогляду, естетичного смаку та виконавської ідентичності.

Завдання:

1. Засвоєння канонічного репертуару.
2. Стилiстичний аналіз або оволодіння «пластичним діалектом».
3. Інтеграція в сучасний контекст.

Індивідуальне заняття:

Мета: формування індивідуальної виконавської манери здобувача освіти через опанування шедеврів хореографічної спадщини та репертуару КМАТ імені Сержа Лифаря.

Завдання:

1. Опанування стилістичних нюансів.
2. Танцювальна лексика (хореографічна мова та можливості адаптації під конкретного виконавця).

Самостійна робота:

1. Робота з медіатекою (перегляд відеоматеріалів у різному виконанні та їх порівняння).

2. Творче моделювання (самостійний підбір та розучування варіації, хореографічної композиції або фрагмента вистави за відеозаписом із подальшим захистом перед викладачем).
3. Аналіз репертуару (відвідування концертів Академії та аналіз виконавської манери різних курсів).

Рекомендована література:

1. Андрій Демещук, Сергій Афанасьєв, Олександр Нестеров. Методика формування віртуозності в народно-сценічному танці: педагогічний аспект. Журнал «Перспективи та інновації науки» № 10 (56) 2025. С. 355-366. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10\(56\)-355-366](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-355-366)
2. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: дис. канд. мистецтвознавства. Київ : КНУКіМ, 2005. – 177 с.
3. Бобровник Ю.В., Неділько В.В., Нежива С.М. Роль мистецтва в політичних і правових процесах: вплив, співвідношення та виклики. VII Міжнародна науково-практична конференція «EUROPEAN SCIENTIFIC CONGRESS» – Мадрид, Іспанія, 7-9 серпня 2023. – с. 127-133 <https://surl.li/fjvksh>
4. Васірук С.О. Класичний танець: навчально- методичний посібник/ С.О. Васірук.- Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. - 260с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3801>
5. Дуетно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. / Состав. В.В. Пуйова, В. М. Пуйов. – Рівне: РДІК, 1994. – 46 с. <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/Duetno-stsenichnyy-tanets-METODYCH.-roekomendatsii.pdf>
6. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
7. Лань О. Методи режисури видовишно-театралізованих заходів у хореографії : методична розробка. З досвіду роботи народного художнього колективу «Модерн-балет та школа-студія сучасного танцю «АКВЕРІАС». – Львів: «Камула», 2019. – 52 с.

Тема 19. «Чисті» і синтетичні жанри концертних номерів.

У хореографії поділ на «чисті» та синтетичні жанри дозволяє виконавцю краще розуміти межі та можливості свого мистецтва. Воно спрямоване на розширення арсеналу виразних засобів майбутнього артиста.

Для «чистих» жанрів – це збереження еталонності, чистоти стилю та дотримання канонів (класичний, народно-сценічний, сучасний танець у їхньому первісному вигляді). Стилiстична дисциплiна: навчити виконавця чiтко дотримуватися лексичних рамок конкретного виду танцю, не допускаючи «забруднення» сторонніми елементами. Технічна точність: відшліфування академічної техніки, яка є самодостатньою і не потребує додаткових ефектів.

Для синтетичних жанрів – це розвиток здатності поєднувати танець із вокалом, акторською декламацією, акробатикою або мультимедійними технологіями. Координація різних видів діяльності: навчити танцівника професійно працювати з голосом (співати або говорити) під час інтенсивного фізичного навантаження. Опанування суміжних мистецтв: розвиток драматичних навичок, відчуття світлової та відеопартитури як повноцінного партнера на сцені. Концептуальний синтез: розуміння того, як різні види мистецтва підсилюють один одного для створення єдиного художнього образу.

Розуміння природи «чистих» та синтетичних жанрів дає виконавцю професійну гнучкість.

Практичне заняття:

Мета: розуміння специфіки побудови та виконання номерів різних жанрових форм, що дозволяє артисту бути універсальним: від володіння строгою академічною формою («чисті» жанри) до вміння працювати на межі мистецтв (синтетичні жанри).

Завдання:

1. Знати що таке стилістична дисципліна та технічна точність.
2. Опанувати аспекти синтетичних жанрів.
3. Вивчення хореографічних композицій в цих жанрах.

Самостійна робота:

1. Відпрацювати різні аспекти «чистих» і синтетичних жанрів.
2. Вдосконалити роботу з реквізитом у вивчених концертних номерах.
3. Класифікувати вивчені номери на «чисті» та синтетичні.

Рекомендована література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: дис. канд. мистецтвознавства. Київ : КНУКіМ, 2005. – 177 с.
2. Бобровник Ю.В., Неділько В.В. Психологічні аспекти виразності та творчості в хореографії сучасності. Науковий журнал «Габітус» – Одеса, 2023. – № 50. – с 148-152. URL: <http://habitus.od.ua/50-2023>
3. Дуетно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. / Состав. В.В. Пуйова, В. М. Пуйов. – Рівне: РДІК, 1994. – 46 с. <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/Duetno-stsenichnyy-tanets-METODYCH.-roekomendatsii.pdf>
4. Морозов А. І. Віртуозність у хореографічному мистецтві як наукова проблема. Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті європейських та світових тенденцій : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 21–22 квітня 2017 р. Київ : КНУКіМ, 2017. С. 45–47.
5. Онищенко О. А. Акробатика. Посібник для викладачів середніх шкіл і громадських тренерів. – Київ: Здоров'я, 1966. – 92 с.
6. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF
7. Похиленко В. Танець між небом і землею / В. Похиленко. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. — 351 с.
8. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник. – 2-е вид. – Київ: Альтерпрес, 2007. – 324 с.
9. Susan Au. Ballet and Modern Dance. - Thames and Hudson, 2012. – 232 с.
10. Joyce Morgenroth. Speaking of Dance: Twelve Contemporary Choreographers on Their Craft. - Taylor & Francis, 2004. – 330 с.

Тема 20. Робота над розкриттям образу, техніки виконання та показ хореографічного твору.

Безперервний процес вдосконалення техніки та художнього образу для створення живої сценічної реальності.

Цей етап вимагає від здобувача освіти максимальної свідомості, оскільки техніка напрацьовується в залі, а образ – у думках. Робота над постійним технічним самовдосконаленням, занурення до емоційного стану кожного фрагменту та розуміння головних етапів роботи над хореографічним

твором: **конструктивний** (техніка, текст, робота над координацією); **змістовний** (образ, пошук характеру, робота над поглядом та диханням); **синтетичний** (злиття техніки та образу в єдиний потік); **публічний** (показ твору, енергетична взаємодія з глядачем).

Успішний показ хореографічного твору можливий лише тоді, коли техніка стає «невидимою», слугуючи лише інструментом для виявлення образу. Самостійна робота допомагає перетворити навчальний матеріал на особисте висловлювання.

Практичне заняття:

Мета: трансформація технічно складних рухів у живий художній образ, що забезпечує високу якість та переконливість публічного виконання.

Завдання:

3. Робота над аспектами конструктивного етапу.
4. Внутрішній монолог та синхронізація емоційного стану з нюансами музичного супроводу.
5. Вдосконалення виконавського аспекту.

Індивідуальне заняття:

Мета: допомогти здобувачу освіти знайти власну «інтонацію» в танці для створення цілісного сценічного образу.

Завдання:

1. Технічне акцентування та усунення найменших огріхів.
2. Визначення внутрішнього стану та пошук пластичного підтексту.
3. Відпрацювання сценічної презентації.

Самостійна робота:

1. Робота над технічним самовдосконаленням.
2. Робота над емоційним станом та внутрішнім монологом.
3. Самоаналіз за допомогою відеозапису.

Рекомендована література:

1. Бобровник Ю.В., Неділько В.В. Психологічні аспекти виразності та творчості в хореографії сучасності. Науковий журнал «Габітус» – Одеса, 2023. – № 50. – с 148-152. URL: <http://habitus.od.ua/50-2023>
2. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ : Видавництво АНУРСР, 1963. – 235 с.

3. Дуетно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. / Состав. В.В. Пуйова, В. М. Пуйов. – Рівне: РДІК, 1994. – 46 с. <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/Duetno-stsenichnyy-tanets-METODYCH.-roekomendatsii.pdf>
4. Морозов А. І. Віртуозність у хореографічному мистецтві як наукова проблема. Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті європейських та світових тенденцій : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 21–22 квітня 2017 р. Київ : КНУКіМ, 2017. С. 45–47.
5. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі: зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ: НАКККіМ, 2020. 216 с. PDF
6. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF
7. Похиленко В. Танець між небом і землею / В. Похиленко. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. — 351 с.
8. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник. – 2-е вид. – Київ: Альтерпрес, 2007. – 324 с.

Розділ 6. УСКЛАДНЕНА ТАНЦЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

Тема 21. Адаптація м'язів до підвищеного фізичного навантаження.

Підготовка м'язово-зв'язкового апарату виконавця до інтенсивної сценічної діяльності, досягнення стану фізичної готовності, при якому м'язи здатні ефективно працювати в умовах тривалого навантаження, зберігаючи еластичність, силу та точність координації – це безперервний процес для опанування навичок професійного виконавця. Тіло артиста – це динамічна система, яка потребує безперервного циклу професійного зростання.

Вдосконалення складових фізичної підготовки (витривалість, еластичність, координація), етапів безперервного процесу підготовки (тренаж, репетиції, регенерація та саморегуляція), ефективності навантаження.

Практичне заняття:

Мета: створення фундаменту, який дозволяє танцівнику зосередитися на творчості, не відволікаючись на фізичну втому.

Завдання:

1. Збільшення сили та еластичності.
2. Розвиток витривалості та профілактика травматизму.
3. Контроль м'язового тону та опанування навичок швидкого відновлення.

Самостійна робота:

1. Виконання спеціального тренажу для зміцнення м'язово-зв'язкового апарату.
2. Stretching, дихальні вправи та режим регенерації.

Рекомендована література:

1. Бобровник Ю.В., Неділько В.В. Психологічні аспекти виразності та творчості в хореографії сучасності. Науковий журнал «Габітус» – Одеса, 2023. – № 50. – с 148-152. URL: <http://habitus.od.ua/50-2023>
2. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63.
3. Морозов А. І. Віртуозність у хореографічному мистецтві як наукова проблема. Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті європейських та світових тенденцій : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 21–22 квітня 2017 р. Київ : КНУКіМ, 2017. С. 45–47.
4. Нестеров О.М., Башкірова В.В., Федь В.В., Формування професійних компетентностей хореографа через інтеграцію класичного та народно-сценічного танцю/ «Педагогічна Академія: наукові записки» № 24 (2025)/ <https://doi.org/10.5281/zenodo.17737528>
5. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ : НАКККіМ, 2020. 216 с. PDF
6. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF
7. Проблеми мистецької освіти та виконавства: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника та О. В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. Вип. 13. 253 с.
8. Федь В.В., Башкірова В.В., Нестеров О.М. Міждисциплінарний підхід до вивчення класичного та народно-сценічного танцю у сучасному мистецькому просторі./ «Актуальні питання гуманітарних наук». - друкується https://drive.google.com/file/d/1k_-Wlx_CUtZQh-blHvavyHD5kFlU9H_F/view?usp=sharing

Тема 22. Віртуозна техніка чоловічого та жіночого танцю.

Віртуозність – це засіб створення яскравого, експресивного образу, що вражає глядача своєю досконалістю.

Основні завдання жіночого танцю – грація та швидкість: розвиток пальцевої техніки (досягнення стійкості, чіткості та швидкості в пуантових рухах), динаміка (стрімкість, «бісерність» кроків), збереження жіночності та витонченості при виконанні силових елементів.

Для чоловічого танцю – сила та політ: опанування великих стрибків з фіксацією пози у повітрі (балон), піруети та оберти (трюки), партнерська техніка (розвиток сили та координації для виконання складних підтримок).

Практичне заняття:

Мета: розкрити технічний потенціал виконавця, враховуючи специфіку чоловічого та жіночого танцю.

Завдання:

1. Відпрацювання техніки чоловічого танцю.
2. Відпрацювання техніки жіночого танцю.
3. Робота над партнерською технікою.

Індивідуальне заняття:

Мета: корекція та вдосконалення персональної виконавської техніки здобувача освіти, досягнення максимальної чистоти та впевненості при виконанні віртуозних елементів, що відповідають його амплуа.

Завдання:

1. Аналіз та виправлення помилок (виявлення причин технічних збоїв).
2. Специфічні завдання (чоловіча/жіноча техніка).

Самостійна робота:

1. Вдосконалення віртуозної техніки чоловічого танцю.
2. Робота над вдосконаленням техніки жіночого танцю.
3. Робота над технічними складовими партнерської техніки.

Рекомендована література:

1. Андрій Демещук, Сергій Афанасьєв, Олександр Нестеров. Методика формування віртуозності в народно-сценічному танці: педагогічний

- аспект. Журнал «Перспективи та інновації науки» № 10 (56) 2025. С. 355-366. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10\(56\)-355-366](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-355-366)
2. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ : Видавництво АНУРСР, 1963. – 235 с.
 3. Дмитро Клявін, Володимир Прянiчников, Людмила Прянiчникова. Постановочна практика як платформа для розвитку творчого мислення хореографа. № 10(40) (2025): Вісник науки та освіти.с.1730-1743 [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1730-1743](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1730-1743)
 4. Дуєтно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. / Состав. В.В. Пуйова, В. М. Пуйов. – Рівне: РДІК, 1994. – 46 с. <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/Duetno-stsenichnyy-tanets-METODYCH.-roekomendatsii.pdf>
 5. Значення рук у класичному танці : метод. рек. / укл. Т. Л. Ахекян. Київ, 2001. 22 с.
 6. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. 226 с. PDF
 7. Морозов А. І. Віртуозність у хореографічному мистецтві як наукова проблема. Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті європейських та світових тенденцій : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 21–22 квітня 2017 р. Київ : КНУКіМ, 2017. С. 45–47.
 8. Нестеров О.М., Башкірова В.В., Федь В.В., Формування професійних компетентностей хореографа через інтеграцію класичного та народно-сценічного танцю/ «Педагогічна Академія: наукові записки» № 24 (2025)/ <https://doi.org/10.5281/zenodo.17737528>
 9. Онищенко О. А. Акробатика. Посібник для викладачів середніх шкіл і громадських тренерів. – Київ: Здоров'я, 1966. – 92 с.
 10. Чаяло В.Я., Федь В.В., Бобровник Ю.В. Мова тіла та мова слова: Взаємодія української мови і народного танцю у виконавській майстерності/ Актуальні питання гуманітарних наук: / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. – Вип. 89. Том 2. с. 207-213 DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-2-30>

Тема 23. Вдосконалення технічної майстерності та культури виконання.

Шлях до професійної інтелігентності – це вдосконалення технічної майстерності та культури виконання. Виконавець, який поєднує віртуозність

із високою культурою, стає справжнім обличчям академічної школи, здатним гідно представляти національне мистецтво на будь-якій сцені світу.

Розуміння основних завдань для напряму технічної майстерності (кристалізація техніки, шліфування нюансів, динамічне розмаїття), культури виконання (академізм та чистота стилю, сценічна етика та манера, естетика жесту та погляду).

Практичне заняття:

Мета: сформувати рівень майстерності, при якому виконавець транслює через рух естетичні та духовні цінності хореографічного мистецтва.

Завдання:

1. Складові високої культури виконання.
2. Вдосконалення технічної майстерності.

Самостійна робота:

1. Візуальний самоаудит (перегляд власних виступів, виявлення технічних помилок, порівняльний аналіз).
2. Робота над «внутрішнім текстом» (про що думаю, коли виконую цей рух?).
3. Відпрацювання вправ на координацію, що допомагають позбутися зайвих рухів.

Рекомендована література:

1. Андрій Демещук, Сергій Афанасьєв, Олександр Нестеров. Методика формування віртуозності в народно-сценічному танці: педагогічний аспект. Журнал «Перспективи та інновації науки» № 10 (56) 2025. С. 355-366. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10\(56\)-355-366](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-355-366)
2. Бобровник Ю.В., Неділько В.В., Михайлов В.С. Інтеграція сучасної хореографії в культурні події України ХХІ століття. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» – Дрогобич, 2024. – № 79 том 2. – с 41-47. URL: <http://www.apfn-journal.in.ua/79-2024>
3. Дмитро Клявін, Володимир Прянічніков, Людмила Прянічнікова. Постановочна практика як платформа для розвитку творчого мислення хореографа. № 10(40) (2025): Вісник науки та освіти.с.1730-1743 [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1730-1743](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1730-1743)
4. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККиМ, 2022. 226 с. PDF

5. Морозов А. І. Віртуозність у хореографічному мистецтві як наукова проблема. Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті європейських та світових тенденцій : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 21–22 квітня 2017 р. Київ : КНУКіМ, 2017. С. 45–47.
6. Нестеров О.М., Башкірова В.В., Федь В.В., Формування професійних компетентностей хореографа через інтеграцію класичного та народно-сценічного танцю/ «Педагогічна Академія: наукові записки» № 24 (2025)/ <https://doi.org/10.5281/zenodo.17737528>
7. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник. – 2-е вид. – Київ: Альтерпрес, 2007. – 324 с.
8. Федь В.В., Башкірова В.В., Нестеров О.М. Міждисциплінарний підхід до вивчення класичного та народно-сценічного танцю у сучасному мистецькому просторі./ «Актуальні питання гуманітарних наук». - друкується https://drive.google.com/file/d/1k_-Wlx_CUtZQh-blHvavyHD5kFlU9H_F/view?usp=sharing

Тема 24. Сценічний виступ на творчому показі.

Сценічний виступ на творчому показі – це етап навчального процесу в освітньому компоненті «Сценічна навчальна практика». Момент, де всі попередні тренування, репетиції та теоретичні знання трансформуються в цілісний мистецький продукт.

Виконавські завдання на цьому етапі фокусуються на мобілізації ресурсів (здатність продемонструвати максимум своїх технічних можливостей), сценічній стійкості (концентрація уваги від першої до останньої секунди перебування на сцені), творче проживання (кожен рух є емоційно виправданим), адаптації до сценічного простору (миттєве коригування під розміри сцени, світлову партитуру та акустику залу), взаємодія з атрибутами (впевнена робота з костюмом, гримом та реквізитом), ансамблева згуртованість.

Практичне заняття:

Мета: публічна реалізація творчого задуму, демонстрація рівня виконавської майстерності та здатності артиста до професійного перевтілення в умовах реальної сцени.

Завдання:

1. Вдосконалення виконавських завдань.
2. Головні етапи підготовки до показу.

Індивідуальне заняття:

Мета: комплексна «збірка» хореографічного номера під індивідуальність виконавця, усунення персональних технічних бар'єрів та формування внутрішнього стану впевненості, необхідного для успішного соло-виступу або провідної партії.

Завдання:

1. Персональне шліфування (виправлення мікро-помилки, точність ракурсів, чистота закінчень рухів).
2. Адаптація під психофізику (підкреслювати сильні сторони здобувача).
3. Пошук індивідуальної фарби (спільний із педагогом пошук унікального нюансу в образі, який зробить виконання неповторним).

Самостійна робота:

1. Закріплення м'язової схеми (багаторазове самостійне повторення танцювальної композиції до відчуття повної автоматичності).
2. Робота з дзеркалом (самопрезентація).
3. Підготовка «матеріальної частини» (перевірка костюма, взуття, гриму, зачіски).
4. Аналіз «критичних точок» (визначення найбільш складних технічних моментів).

Рекомендована література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: дис. канд. мистецтвознавства. Київ: КНУКіМ, 2005. – 177 с.
2. Васірук С.О. Класичний танець: навчально- методичний посібник/ С.О. Васірук - Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. - 260с.
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3801>
3. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ: Видавництво АНУРСР, 1963. – 235 с.
4. Дуетно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. / Состав. В.В. Пуйова, В. М. Пуйов. – Рівне: РДІК, 1994. – 46 с. <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/Duetno-stsenichnyy-tanets-METODYCH.-roekomendatsii.pdf>

5. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККиМ, 2022. 226 с. PDF
6. Морозов А. І. Віртуозність у хореографічному мистецтві як наукова проблема. Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті європейських та світових тенденцій: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 21–22 квітня 2017 р. Київ: КНУКиМ, 2017. С. 45–47.
7. Нестеров О.М., Башкірова В.В., Федь В.В., Формування професійних компетентностей хореографа через інтеграцію класичного та народно-сценічного танцю/ «Педагогічна Академія: наукові записки» № 24 (2025)/ <https://doi.org/10.5281/zenodo.17737528>
8. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі: зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ: НАКККиМ, 2020. 216 с. PDF
9. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі: матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ: НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF
10. Похиленко В. Танець між небом і землею / В. Похиленко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. — 351 с.
11. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник. — 2-е вид. — Київ: Альтерпрес, 2007. — 324 с.
12. Федь В.В., Башкірова В.В., Нестеров О.М. Міждисциплінарний підхід до вивчення класичного та народно-сценічного танцю у сучасному мистецькому просторі. / «Актуальні питання гуманітарних наук». - друкується https://drive.google.com/file/d/1k_-Wlx_CUtZQh-blHvavyHD5kFlU9H_F/view?usp=sharing
13. Susan Au. Ballet and Modern Dance. - Thames and Hudson, 2012. – 232 с.
14. Joyce Morgenroth. Speaking of Dance: Twelve Contemporary Choreographers on Their Craft. - Taylor & Francis, 2004. – 330 с.

4. Структура освітнього компонента.

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Лек.	Пр.	Сем.	Інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
<i>Розділ 5. ЖАНРОВІ РІЗНОВИДИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО РЕПЕРТУАРУ</i>						
Тема 17. Формування чинників творчої діяльності виконавця.	4		2			2
Тема 18. Хореографічна спадщина вітчизняного, світового значення та хореографічні здобутки КМАТ імені Сержа Лифаря.	9		4		1	4
Тема 19. «Чисті» і синтетичні жанри концертних номерів.	6		4			2
Тема 20. Робота над розкриттям образу, техніки виконання та показ хореографічного твору.	11		6		1	4
Усього годин за розділом 5	30		16		2	12
<i>Розділ 6. УСКЛАДНЕНА ТАНЦЮВАЛЬНА ТЕХНІКА</i>						
Тема 21. Адаптація м'язів до підвищеного фізичного навантаження.	6		4			2
Тема 22. Віртуозна техніка чоловічого та жіночого танцю.	9		5		1	3
Тема 23. Вдосконалення технічної майстерності та культури виконання.	6		3			3
Тема 24. Сценічний виступ на творчому показі.	9		4		1	4
Усього годин за розділом 6	30		16		2	12
Разом	60		32		4	24

5. Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
17.	Формування чинників творчої діяльності виконавця.	2
18.	Хореографічна спадщина вітчизняного, світового значення та хореографічні здобутки КМАТ імені Сержа Лифаря.	4
19.	«Чисті» і синтетичні жанри концертних номерів.	4
20.	Робота над розкриттям образу, техніки виконання та показ хореографічного твору.	6
21.	Адаптація м'язів до підвищеного фізичного навантаження.	4
22.	Віртуозна техніка чоловічого та жіночого танцю.	5
23.	Вдосконалення технічної майстерності та культури виконання.	3
24.	Сценічний виступ на творчому показі.	4
	Разом	32

6. Теми для самостійного опрацювання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
17.	Формування чинників творчої діяльності виконавця.	2
18.	Хореографічна спадщина вітчизняного, світового значення та хореографічні здобутки КМАТ імені Сержа Лифаря.	4
19.	«Чисті» і синтетичні жанри концертних номерів.	2
20.	Робота над розкриттям образу, техніки виконання та показ хореографічного твору.	4
21.	Адаптація м'язів до підвищеного фізичного навантаження.	2
22.	Віртуозна техніка чоловічого та жіночого танцю.	3
23.	Вдосконалення технічної майстерності та культури виконання.	3
24.	Сценічний виступ на творчому показі.	4
	Разом	24

7. Теми індивідуальних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
18.	Хореографічна спадщина вітчизняного, світового значення та хореографічні здобутки КМАТ імені Сержа Лифаря.	1
20.	Робота над розкриттям образу, техніки виконання та показ хореографічного твору.	1
22.	Віртуозна техніка чоловічого та жіночого танцю.	1
24.	Сценічний виступ на творчому показі.	1
	Разом	4

8. Організація проведення практики.

Відповідно до навчального плану, сценічна навчальна практика триває 4 роки (300 годин). Для забезпечення безпечного та змістовного освітнього процесу проводиться вступна конференція. Вона поєднує нормативні вимоги (безпека життєдіяльності) з конкретизацією художньо-виконавських цілей. Це забезпечує здобувачам чітке розуміння векторів творчого пошуку та змісту майбутньої сценічної практики.

Базами сценічної навчальної практики є:

1. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка.
2. Київський муніципальний академічний театр опери і балету для дітей та юнацтва (Київська опера).
3. Театрально-філармонічний центр «Натхнення» структурний підрозділ Коледжу хореографічного мистецтва «Київська муніципальна академія танцю імені Сержа Лифаря».

Публічні виступи на заходах Академії слугують платформою для експертного оцінювання виступів здобувачів під час звітних концертів та загальноакадемічних заходів. За результатами навчального року керівник курсу формує підсумковий звіт про сценічно-виконавську діяльність, який є документальним підтвердженням опанування програмних вимог та досягнутого рівня професійних компетентностей.

9. Методи та форми навчання.

Сценічна навчальна практика є специфічним освітнім компонентом, де теоретичні знання трансформуються у виконавську майстерність. Методи навчання тут спрямовані на перехід від «навчального класу» до «сценічного простору».

Методи навчання спрямовані на формування та вдосконалення виконавської майстерності шляхом безпосередньої роботи з рухом, образом і сценічною дією.

1. Словесні методи

- пояснення та коментар (розкриття технічних особливостей руху, його художнього змісту, виконавських завдань);
- аналіз та обговорення (усний розбір виконання після репетиції або перегляду відеозаписів);
- образні порівняння та асоціації (використання метафор для досягнення потрібної пластики та виразності руху).

2. Наочні методи

- особистий показ викладача або провідного виконавця;
- відеоаналіз зразків хореографічної спадщини та власних репетиційних записів;
- візуальний самоконтроль під час роботи перед дзеркалом.

3. Практичні методи

- метод багаторазового повторення для формування м'язової пам'яті;
- метод ускладнення та варіативності рухового матеріалу;
- творчі завдання й елементи імпровізації в межах заданого образу або стилю.

Форми навчання визначають **організацію навчального процесу**, у межах якої застосовуються зазначені методи.

1. Практичні заняття

Основна форма навчання, у межах якої відбувається засвоєння та відпрацювання танцювальної техніки, сценічної поведінки й виконавських прийомів.

2. Групові репетиції

Форма навчання, спрямована на відпрацювання ансамблевої злагодженості, взаємодії між виконавцями та просторових малюнків танцю.

3. Індивідуальна робота (індивідуальні заняття)

Форма навчання, що передбачає корекцію персональних технічних недоліків, роботу над сольними партіями та розвиток індивідуальної пластики.

4. Сценічні репетиції (прогони)

Форма навчання, яка здійснюється безпосередньо у сценічному просторі з урахуванням музики, світла, костюмів і реквізиту.

5. Навчальні покази та перегляди

Форма навчання, що передбачає демонстрацію хореографічних номерів або їх фрагментів з подальшим професійним аналізом виконання.

5. Майстер-класи

Форма навчання, спрямована на ознайомлення з різними виконавськими школами, стилями та авторськими методиками хореографічного мистецтва.

6. Самостійна репетиційна робота здобувачів освіти

Форма навчання, що полягає у самостійному відпрацюванні рухового матеріалу з подальшим коригуванням під час занять.

Підсумкове методичне уточнення: у сценічній навчальній практиці **методи** відповідають на питання «*як навчаємо*», а **форми** — «*у якій організації відбувається навчання*». Таке розмежування забезпечує логічну, нормативно коректну структуру освітнього компонента.

10. Методи та форми контролю.

Перевірка результатів навчання та моніторинг успішності реалізуються відповідно до регламенту навчально-методичної карти освітнього компонента.

Контроль у сценічній навчальній практиці дозволяє оцінити як технічний прогрес, так і артистичний ріст здобувача освіти.

Види контролю:

1. Поточний контроль: здійснюється на кожному занятті через педагогічне спостереження за якістю виконання танцювальних елементів. Безперервний процес зворотного зв'язку між викладачем та здобувачем освіти. Його мета – вчасно помітити помилку, скоригувати її та мотивувати виконавця до росту ще до моменту фінального виступу. Використовуються такі методи, як миттєва корекція (виправлення помилок безпосередньо під час репетиції), відео-рефлексія (здобувач самостійно позначає моменти, які потребують доопрацювання), творче портфоліо (збір відеозаписів «до» та «після», що дозволяє побачити динаміку розвитку за весь період практики). Викладач виступає в ролі ментора та фасилітатора, тобто створити безпечне середовище, де помилка сприймається як необхідний етап навчання, а не як катастрофа.

2. Інструменти оцінювання:

- **Проміжний контроль** – виступ на концерті, участь у фестивалі чи конкурсі, де оцінюється завершений сценічний образ. Наприкінці кожного навчального року викладач оформлює звіт, що містить розгорнуту оцінку виконавської майстерності (чистоти техніки, координації) та індивідуального артистичного зростання у процесі втілення сценічних образів.
- **Підсумковий контроль** – передбачає практичний залік у 8 семестрі. Здобувачі освіти мають продемонструвати практичні навички, набуті протягом вивчення репертуару класичного та народно-сценічного танцю.

Вимоги до сценічної практики включають технічну майстерність (виворотність, гнучкість, координація, витривалість), виконавську майстерність (пластичність, емоційність, виразність), артистизм, а також організаційні аспекти (робота в колективі, знання основ хореографії).

Основні вимоги до складання заліку:

1. Класична основа: основа будь-якої техніки танцю, що передбачає виворотність ніг, стійкість, координацію та витривалість.
2. Розвиток специфічних навичок залежно від стилю: стрибок, обертання, гнучкість та інші.

3. Артистизм: здатність передати емоції та характер через рухи, що робить виступ живим та виразним.
4. Емоційна насиченість: передача емоцій, настрою та почуттів, що робить танець зрозумілим для глядача.
5. Синхронність: виконання рухів у синхроні з іншими учасниками (для групових танців).
6. Організаційні вимоги: взаємодія в колективі, розуміти та підтримувати партнерів по сцені.

Практичний залік оцінює рівень сформованості практичних компетентностей здобувачів освіти та їхню готовність ефективно застосовувати набуті знання та вміння в сценічній та концертній діяльності.

Навчально-методична карта освітнього компонента

Всього: практичні 32 год., індивідуальні 4 год., самостійна робота 24 год., форма контролю – проміжний контроль

Розділ 3. ЛЕКСИЧНА РІЗНОМАНІТНІСТЬ						Накопичені бали впродовж вивчення ОК
	T-17	T-18	T-19	T-20	Всього балів	
Відвідування практичних занять	0,5	0,5	0,5	1	5	
Виконання самостійної роботи	0,5	0,5	0,5	1		
Розділ 4. СЦЕНІЧНА ПРАКТИКА – ЯК РОЗВИТОК ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ						
	T-21	T-22	T-23	T-24	Всього балів	
Відвідування практичних занять	0,5	0,5	0,5	1	5	
Виконання самостійної роботи	0,5	0,5	0,5	1		

11. Оцінювання результатів навчання.

Узагальнені критерії оцінювання практичних ОК			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	За шкалою ECTS	За національною системою	Характеристика знань, умінь і навичок здобувача освіти
90 - 100	A	відмінно	Здобувач освіти виявляє високий рівень виконавської майстерності , повне розуміння технічних, методичних та художньо-образних аспектів.

			Виконує завдання у повному обсязі , творчо , технічно досконало і сценічно переконливо , демонструє глибоку самостійність і ініціативність .
82-89	B	дуже добре	Демонструє стійкі знання і навички , впевнено володіє матеріалом, має виразне сценічне мислення , у роботі проявляє дисциплінованість і креативність . Можливі незначні неточності у технічному виконанні або композиційних деталях , які не впливають на загальну якість.
74-81	C	добре	Здобувач має достатні технічні навички та знання , виконує завдання самостійно , але не завжди досягає високого художнього рівня. Виявляє розуміння суті навчальних завдань , проте потребує подальшого вдосконалення координації, динаміки чи виразності .
64-73	D	задовільно	Продемонстровано середній рівень підготовки , знання фрагментарні. Виконання завдань технічно і художньо обмежене , спостерігаються помилки у ритміці, координації або виразності , але є потенціал до виправлення.
60-63	E	достатньо	Здобувач володіє лише базовими навичками , виконує елементи на мінімально прийнятному рівні , без цілісності руху чи художнього

			осмислення. Потребує постійного контролю викладача.
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	Здобувач не досягає базового рівня виконання , не дотримується методичних вимог, має значні технічні або координаційні помилки, але потенційно здатен до виправлення після додаткової роботи.
0-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням)	Здобувач не володіє необхідними знаннями і навичками , не здатен виконати навчальні завдання, відсутня сценічна зібраність, технічна підготовка та розуміння змісту діяльності.

12. Методичне забезпечення.

1. Навчально-методичний супровід:

- робоча навчальна програма (тематичне планування та часовий регламент);
- методичний супровід та завдання за формами організації навчання;
- бібліографічний опис навчальних посібників та підручників.

2. Діагностичний інструментарій та оцінювання:

- критерії оцінювання: сукупність показників виконавської майстерності (технічна точність, стійкість, чистота ліній), ритмічної відповідності та художньої виразності;
- методи та формати контролю результатів.

3. Вебресурси та цифрова дидактика:

- освітня платформа Moodle;
- репозиторій Коледжу <https://rep.dance-academy.kyiv.ua>

13. Рекомендована література.

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: дис. канд. мистецтвознавства. Київ : КНУКіМ, 2005. – 177 с.
2. Васірук С.О. Класичний танець: навчально- методичний посібник/ С.О. Васірук.- Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. - 260с.
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3801>
3. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ : Видавництво АНУРСР, 1963. – 235 с.
4. Дуетно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. / Состав. В.В. Пуйова, В. М. Пуйов. – Рівне: РДІК, 1994. – 46 с. <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/Duetno-stsenichnyy-tanets-METODYCH.-roekomendatsii.pdf>
5. Значення рук у класичному танці : метод. рек. / укл. Т. Л. Ахекян. Київ, 2001. 22 с.
6. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. 226 с. PDF
7. Лань О. Методи режисури видовищно-театралізованих заходів у хореографії : методична розробка. З досвіду роботи народного художнього колективу «Модерн-балет та школа-студія сучасного танцю «АКВЕРІАС». – Львів: «Камула», 2019. – 52 с.
8. Морозов А. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316.
9. Морозов А. І. Витоки чоловічого віртуозного виконавства в українському народному танці. Хореографічні мистецькі, педагогічні та наукові школи України та світу : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 21 квітня 2018 р. Київ : КНУКіМ, 2018. С. 44–47.
10. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63.
11. Морозов А. І. Віртуозність у хореографічному мистецтві як наукова проблема. Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті європейських та світових тенденцій : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф., м. Київ, 21–22 квітня 2017 р. Київ : КНУКіМ, 2017. С. 45–47.

- 12.Онищенко О. А. Акробатика. Посібник для викладачів середніх шкіл і громадських тренерів. – Київ: Здоров'я, 1966. – 92 с.
- 13.Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі: зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ: НАКККиМ, 2020. 216 с. PDF
- 14.Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF
- 15.Похиленко В. Танець між небом і землею / В. Похиленко. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. — 351 с.
- 16.Проблеми мистецької освіти та виконавства: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника та О. В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. Вип. 13. 253 с.
- 17.Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник. – 2-е вид. – Київ: Альтерпрес, 2007. – 324 с.
- 18.Susan Au. Ballet and Modern Dance. - Thames and Hudson, 2012. – 232 с.
- 19.Joyce Morgenroth. Speaking of Dance: Twelve Contemporary Choreographers on Their Craft. - Taylor & Francis, 2004. – 330 с.

Авторські публікації у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України та до наукометричних баз:

1. Андрій Демещук, Сергій Афанасьєв, Олександр Нестеров. Методика формування віртуозності в народно-сценічному танці: педагогічний аспект. Журнал «Перспективи та інновації науки» № 10 (56) 2025. С. 355-366. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10\(56\)-355-366](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-355-366)
2. Бобровник Ю.В., Неділько В.В. Психологічні аспекти виразності та творчості в хореографії сучасності. Науковий журнал «Габітус» – Одеса, 2023. – № 50. – с 148-152. URL: <http://habitus.od.ua/50-2023>
3. Бобровник Ю.В., Неділько В.В., Михайлов В.С. Інтеграція сучасної хореографії в культурні події України XXI століття. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» – Дрогобич, 2024. – № 79 том 2. – с 41-47. URL: <http://www.apfn-journal.in.ua/79-2024>
4. Бобровник Ю.В., Неділько В.В., Нежива С.М. Роль мистецтва в політичних і правових процесах: вплив, співвідношення та виклики. VII Міжнародна науково-практична конференція «EUROPEAN

- SCIENTIFIC CONGRESS» – Мадрид, Іспанія, 7-9 серпня 2023. – с. 127-133 <https://surl.li/fjvksh>
5. Дмитро Клявін, Володимир Прянічніков, Людмила Прянічнікова. Постановочна практика як платформа для розвитку творчого мислення хореографа. № 10(40) (2025): Вісник науки та освіти.с.1730-1743 [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1730-1743](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1730-1743)
 6. Нестеров О.М., Башкірова В.В., Федь В.В., Формування професійних компетентностей хореографа через інтеграцію класичного та народно-сценічного танцю/ «Педагогічна Академія: наукові записки» № 24 (2025)/ <https://doi.org/10.5281/zenodo.17737528>
 7. Федь В.В., Башкірова В.В., Нестеров О.М. Міждисциплінарний підхід до вивчення класичного та народно-сценічного танцю у сучасному мистецькому просторі./ «Актуальні питання гуманітарних наук». - друкується https://drive.google.com/file/d/1k_-Wlx_CUtZQh-blHvavyHD5kFlU9H_F/view?usp=sharing
 8. Чаяло В.Я., Федь В.В., Бобровник Ю.В. Мова тіла та мова слова: Взаємодія української мови і народного танцю у виконавській майстерності/ Актуальні питання гуманітарних наук: / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. – Вип. 89. Том 2. с. 207-213 DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-2-30>